

II. DÜNYA SAVAŞI YILLARINDA EGE ADALARI'NDAN BATI ANADOLU SAHİLLERİNE SIĞINAN MÜLTECİLER MESELESİ

Bayram AKÇA*

ÖZET

Bu çalışmada İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması, savaşın Avrupa'ya, Balkanlara ve Ege Adaları'na yayılması, adaların sırasıyla İtalyan, İngiliz ve Alman işgaline maruz kalması, işgali sırasında adalardan Batı Anadolu sahillerine mültecilerin gelmesi, bunların barınma, beslenme ve sağlık sorunlarının giderilmesi ve savaş sonrası iadesi ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dünya Savaşı, Ege Adaları, Mülteci, Batı Anadolu sahilleri

The Question of the Refugees arriving at the Coasts of Western Anatolia during the Second World War

ABSTRACT

In this study, the beginning of Second World War, the expansion of war to Europe, Balkans and the Aegean Islands, the consecutive occupation of the islands by Italians, English and Germans, the arrival of refugees at Westerns Anatolian Coasts, from the islands, the solution of accommodation, feeding and the health problems of these refugees and their extraction after the war have been studied.

Key Words: Second World War, Aegean Islands, refugees, West Anatolian coasts

Giriş

1 Eylül 1939 tarihinde Almanya'nın Polonya'ya saldırmasıyla II. Dünya Savaşı başlamış oldu. Bu durumdan vazife çıkaran Rusya ise Polonya'daki Ukraynalıları ve Beyaz Rusları koruma bahanesiyle 17 Eylül 1939 günü Polonya topraklarına girdi. Rusya'nın bu saldırganlığı karşısında İngiltere ve Fransa Rusya'ya savaş ilan etmeyi düşündülse de onu Almanya'nın kucağına itmekten çekindikleri için bu fikrinden vazgeçtiler.²⁷ Eylül 1939'da Varşova'nın teslimi ile Polonya haritadan silindi. 28 Ağustos 1939'da da yapılan bir antlaşma ile Polonya toprakları Almanya ile Rusya arasında taksim edildi (Armaoğlu, 1992: 362).

28 Ağustos 1939 tarihinde Polonya toprakları Almanya ve Rusya arasında pay edilirken aynı gün Rusya, Estonya'ya bir ultimatöme verdikten sonra 25.000 kişilik bir askeri birlikle bu ülkeyi işgal etti. Rusya 5 Ekim 1939'da Letonya ve 10 Ekim 1939'da da Litvanya'yı işgal etti. Daha sonra Rusya Finlandiya topraklarına yöneldi. Ancak uzun ve çetin bir savaştan sonra Rusya Finlandiya'nın bazı topraklarını işgal etmekle yetinmek zorunda kaldı. Finlandiya ise bağımsızlığını koruma pahasına bazı topraklarını kaybetse de bu savaşla Rusya'nın gerçek askeri gücünü ortaya çıkarmış oldu (Armaoğlu, 1992: 363- 365).

* Doç.Dr., Muğla Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

II. Dünya Savaşı Yıllarında Ege Adaları'ndan Batı Anadolu Sahillerine Sığınan Mülteciler Meselesi

Almanya ise Polonya meselesini hallettikten sonra kuzeyde bulunan Danimarka ve Norveç'e yöneldi. Alman orduları 9 Nisan 1940 sabahı Danimarka ve Norveç topraklarına girdi (Armaoğlu,1992:366).

Almanya, Polonya, Danimarka ve Norveç'i işgal edere doğusunu ve kuzeyini güvenlik altına aldıktan sonra batıya yönelerek 15 Mayıs 1940'da Hollanda ve 27 Mayıs 1940'da da Belçika topraklarını işgal etti. Buradan güneye sarkan Almanya 14 Haziran 1940'da Paris'e girdi.16 Haziran 1940'da Fransa Başbakan'ı istifa ederek yerine yeni hükümeti Alman yanlısı Mareşal Petain kurdu. Bu arada 10 Haziran 1940'da Fransa'ya savaş ilan eden İtalya da 24 Haziran 1940'da bazı toprakları alma karşılığında Fransa ile bir mütareke imzaladı (Armaoğlu, 1992:366- 367).

Hitler Fransa'yı yendikten sonra İngiltere'ye yöneldi.13 Haziran 1940'dan 6 Eylül 1940 tarihine kadar İngiliz toprakları Alman savaş uçaklarının yoğun bombardımanına maruz kaldı. "İngiltere Muharebesi" adı verilen bu savaşlarda Almanya fazla asker ve mühimmat zayıat verdiği için çekilmek zorunda kaldı. Böylece bu savaşı İngiltere kazanmış oldu (Armaoğlu,1992:369).

Fransa yenilgisinden sonra Hitler'in en önemli sorunu İngiltere'yi barışa zorlamaktı. Bunun için 27 Eylül 1940 tarihinde Hitler, İtalya ve Japonya ile Üçlü Pakt denen bir ittifak antlaşması imzaladı. Bu pakt ile Avrupa'daki yeni düzeni Almanya ve İtalya ve Doğu Asya'daki yeni düzeni de Japonya kuracaktı. Daha sonra Hitler, İspanya, Rusya, Yugoslavya, Romanya ve Bulgaristan'ı da bu pakta katarak İngiltere'yi yalnız bırakıp barışa zorlamayı denedi. Hitler, İspanya ve Rusya'yı bu pakt dâhil edemese de 20 Kasım 1940'da Macaristan'ı, 23 Kasım 1940'da Romanya'yı ve 1 Mart 1941'de de Yugoslavya'yı kuvvet kullanarak ele geçirdi (Armaoğlu,1992: 372- 375).

1-Ege Adalarının İşgali ve Adalardan Anadolu Sahillerine Sığınan Mülteciler

Balkanlar'da yukarıdaki gelişmeler yaşanırken 28 Ekim 1940 tarihinde İtalya 3 saatlik bir notadan sonra Yunanistan'a saldırdı ve ancak ummadığı bir direnişle karşılaşınca da zor durumda kaldı. İşte bu durum savaşın taraflarının dikkatini Yunanistan ve Ege Adaları'na çevirdi. İtalya'nın bu başarısızlığı Sovyetler Birliği'ne karşı yapacağı saldırı öncesi güney kanadını güvence altına almak isteyen Almanya'nın 1941 Nisan'ında Yunanistan'a ve Ege Adaları'na karşı harekete geçmesine neden oldu. Almanlar planları dâhilinde 25 Nisan 1941'de Taşoz, Semandirek ve Limni Adaları'nı işgal etti. Alman işgalleri Midilli Adası'na asker çıkarılması ve 5 Mayıs 1941'de de Sakız Adası'nın işgaliyle devam etti. Mayıs 1941'de ise Alman paraşütçü birliklerinin indirilmesiyle Girit Adası ele geçirildi (Hayta, Kasım 2006: s.819- 820, Olaylarla Türk Dış Politikası,1996:154, Yavuz, 1998:152- 160).

Bayram AKÇA

Bu işgallerle ilgili olarak Londra Radyosu; Ege Adaları'nın işgalinin İngiliz Donanması'nca mümkün olduğuna, fakat bunların müdafaa ve muhafazasının güç olduğundan şimdilik Alman işgallerine sessiz kaldığını bildirdi (Hayta, Kasım 2006: 821).

Bu dönemde yani 1 Mayıs 1941'den 1 Mart 1943 tarihine Kadar Ege Adaları'ndan Batı Anadolu sahillerine 22.909 kişi geldi¹

1943 yılına gelindiğinde Avrupa'da süren savaşlarda İtalya'nın başarısız olması üzerine Mussolini istifa etti. İtalya'da yeni hükümeti, 1940 yılında Mussolini'nin görevden aldığı, Genelkurmay Başkanı Mareşal Badoglio kurdu. Bu hükümet Mussolini'yi tutuklatıp onun partisini kapattıktan sonra 3 Eylül 1943 tarihinde müttefik devletlerle İtalya arasında bir mütareke imzaladı.13 Maddelik bu mütarekenin 6. maddesi; “Askeri harekât üssü olarak veya Müttefiklerin lüzumlu göreceği diğer amaçları için kullanılmak üzere Korsika ile bütün İtalyan toprakları, adalar dâhil teslim edilecektir”, diyordu. Bu mütarekeden hemen sonra İngilizler, İtalya'nın çökmesiyle ortaya çıkan durumdan fazlasıyla istifade etmek, Ege Adaları'nı ele geçirerek Türk Boğazları'ndan Müttefiki Rusya'ya yardım etmek ve İtalyan çöküşünden olumsuz etkilenen Türkiye'yi savaşa sokabilmek için derhal harekete geçti. Ancak bu dönemde İngiltere açısından şanssızlıklar birbirini kovaladı ve Ege Adaları'nın ele geçirilmesi için kullanılacak olan Hint Tümeni yeni savaş planı çerçevesinde Uzakdoğu'ya gönderildi. Çünkü yeni savaş planı Avrupa'da açılacak ikinci cepheye daha fazla önem veriyordu. Bu nedenle tüm dikkatler İtalya ve Fransa'dan açılacak yeni harekâta yoğunlaşmıştı. Bu durumda İngilizler adaların işgalini savaş planı dışında kalan Ortadoğu kuvvetlerinin sınırlı imkânlarıyla gerçekleştirecekti. (Hayta, Kasım 2006:827).

Bu şartlar altında harekete geçen İngilizler önce İstanköy, Leros ve Sisam Adaları'nı ele geçirdi. Bu adaların ele geçirilmesi İngilizleri fazlasıyla memnun etti. Çünkü bu adalardaki askeri tesis ve üsler Rodos, Girit ve diğer Ege Adaları'nın işgalini kolaylaştıracaktı. Hatta bu dönemde adalarda ve özellikle de Rodos Adası'na yönelik yapılan radyo anonsları ile buradaki İtalyanlara zarar verilmeyeceği ve müttefiklerin tek amacının adaları Alman işgalinden kurtarmak olduğu bildirildi (Hayta, Kasım 2006: 828).

Ancak bu radyo anonsları ve diğer propagandalar adalardaki İtalyanlar üzerinde çok etkili olmadı. Nitekim 9 Eylül 1943 tarihinde İngilizler Rodos Adası'na çıktığı zaman adada 9.000 Alman'a karşılık 40.000 İtalyan askeri olmasına rağmen İtalyanlar Almanlara karşı bir direniş göstermedikleri için Rodos Adası'nın yönetimi Almanlara geçti. Stratejik öneme sahip Rodos

¹ B.C.A, 030.10/124.882.4

Bayram AKÇA

	Toplam	Asker-Sivil		Cinsiyeti			Uyruğu						Giriş Yaptığı Limanlar
		Asker	Sivil	Erkek	Kadın	Çocuk	İtalyan	İngiliz	Alman	Yunan	Amerikan	Türk	
1943 Eylül	1.420	1.412	8		4	4	1.232	167		20		1	Marmaris, Bodrum
Ekim	89	89					89						Milas-Güllük
Kasım	13.027	4.370	8.657	6.640	2.017		10.249	484	1	2.293			Marmaris, Çeşme, Söke, Kuşadası, Fethiye, Bodrum, Milas-Güllük
Aralık	5.522	1.901	3.621	2.725	470	426	3.972	159		1.319	2	70	Milas-Güllük, Bodrum, Çeşme, Marmaris, Kuşadası, Antalya
1944 Ocak	674	21	653	417	106	130	111	4		503		56	Kuşadası, Söke, Çeşme, Bodrum, Marmaris
Şubat	1.379	16	1363	564	345	454	24	14		1.141		202	Bodrum, Çeşme, Marmaris, Kuşadası, Söke
Mart	1.998	35	1.963	808	391	764	354	60		1.314	2	268	Çeşme, Bodrum, Marmaris, Kuşadası, Ayyalık
Nisan	1.963		1963	766	151	1.046	1	18		1.858		86	Çeşme, Bodrum, Marmaris, Kuşadası
Mayıs	745		745	413	172	160	45	55		641	4		Çeşme, Bodrum, Kuşadası, Marmaris
Haziran	504	8	496	316	96	92	6	63		419	5	11	Ayyalık, Marmaris, Kuşadası, Çeşme, Bodrum
Temmuz	390	5	385	280	74	31	4	56		329	1		Kuşadası, Çeşme, Bodrum, İzmir
Ağustos	1.091			1.035	31	25			3	139	3	946	Kuşadası, Bodrum, Çeşme
Kasım	520			300	150	70				520			Marmaris, Bodrum, Çeşme
1945 Şubat	1.754						63			1.172		519	Marmaris, Bodrum

Yukarıdaki tablo incelenecek olursa; 10 Eylül 1943'den 20 Şubat 1945'e kadar Ege Adalarından Batı Anadolu sahillerine gelen mültecilerin sayısı toplamı 31.076 kişi idi. Bunlarında 16.159'u İtalyan, 1.080'i İngiliz, 4'u Alman, 11.669'u Yunan, 17'si Amerikan ve 2.169'u da Türk idi.

2-Mültecilerin Geçici İskânları ve Karşılaştıkları Sorunlar

II. Dünya Savaşı yıllarında Ege Adaları'ndan Batı Anadolu sahillerine sığınan Yunan, İtalyan, İngiliz, Alman ve Amerikan uyruklu mülteciler için Türk Hükümeti değişik yerlere Mülteci Kampları kurdu. Bu kampların en önemlileri; İzmir-Çeşme-Ilıca Mülteci Kampı, Aydın-Nazilli Mülteci Kampı, Manisa Mülteci Kampı, Denizli Mülteci Kampı, Burdur-Tefenni Mülteci Kampı, Isparta Mülteci Kampı ve Afyon Mülteci Kampı idi. Bu kamplarda mülteciler birçok sorunla mücadele etmek zorunda kaldı.

II. Dünya Savaşı Yıllarında Ege Adaları'ndan Batı Anadolu Sahillerine Sığınan Mülteciler Meselesi

Bunlardan Çeşme-İlica Mülteci Kampı'na 1942 yılında 6.700 kişi yerleştirildi. Mültecilerin iâşe ve iskân sorunları “Sihhat ve ve İctimâi Muâvenet Vekâleti” tarafından çözüldü. Mültecilerin zor koşullarda yaşam mücadelesi vermesi bir takım salgın hastalıkları beraberinde getirdi. Bu konuda Sihhiye Vekâleti etkin ve yerinde çalışmalarla salgın hastalıklara karşı mücadele verdi. (Sarısır, Nisan 2010:514).

Aydın-Nazilli Mülteci Kampı'nda ise mültecilerin barınması için Nazilli Mensucat Fabrikası yanına 20- 30 adet kadar tahta baraka inşa edildi. Buraya yerleştirilen mülteciler de Nazilli Mensucat Fabrikası'nda işçi olarak çalıştırıldı (Keser, Spring 2010:397, Sarısır, Nisan 2010:515).

Mültecilerin karşılaştıkları bir diğer sorun yolculuk sırasında geçirdikleri kazalardır. Örneğin; Ege Adaları'ndan İzmir-Çeşme'ye sığınan 235 Yunan mülteci alınan karar gereğince 4 Nisan 1942 tarihinde “Ender” adlı Türk motoru ile yola çıktı. Ancak motor Seferihisar yakınlarında kayalıklara çarparak battı. Bu olayda 209 mülteci öldü. Kurtarılan mülteciler ise Seferihisar'a getirilerek iâşe ve barınma sorunları Türk Hükümeti tarafından giderildi. Yine benzer bir olay 26 Şubat 1944 tarihinde Yunan bandıralı “Vangelistra” adlı motorun İzmir-Alaçatı yakınlarında karaya oturması ile yaşandı. Ancak bu kaza az hasarla atlatıldı (Sarısır, Nisan 2010:515).

3-Mültecilerin İadeleri

II. Dünya Savaşı yıllarında Batı Anadolu sahillerine sığınan mülteciler İzmir-Çeşme-İlica Mülteci Kampı, Aydın-Nazilli Mülteci Kampı, Manisa Mülteci Kampı, Denizli Mülteci Kampı, Burdur-Tefenni Mülteci Kampı, Isparta Mülteci Kampı ve Afyon Mülteci Kampı'na gönderilip buralarda belli bir süre barındırıldıktan sonra uygun koşullar oluşunca söz konusu kamplardan dış ülkelere gönderildiler.

Bayram AKÇA

1 Mayıs 1941'den 1 Mart 1943 tarihine kadar Ege Adaları'ndan Batı Anadolu sahillerine gelen ve buradan değişik yerlere iade olunan mültecilerin miktarı aşağıdadır³

1 Mayıs 1941'den 1 Mart 1943'e Kadar Gelenler

1 Mayıs 1941'den 1 Mart 1943'e Kadar Sevk Edilen
Mültecilerin Miktarı

22.909	10.128	Geldikleri yere iade olunanlar
	1.925	Başlangıçta Manisa, Afyon, Denizli ve Aydın illerine gönderilip oradan da yurt dışına gönderilenler
	10.472	İzmir ve Çeşme'den Kıbrıs Adası'na ve İslâhiye yoluyla Suriye'ye gönderilenler
	362	Asker olmaları itibariyle askeri kampa gönderilenler
	14	Ölen
	8	Firar
Toplam: 22.909	Toplam: 22.909	

Yukarıdaki tabloda belirtildiği gibi 1 Mayıs 1941'den 1 Mayıs 1943 yılına kadar Anadolu'nun değişik yerlerine kurulan mülteci kamplarından 10.128 kişi geldikleri yerlere, 1.925 kişi Manisa, Afyon, Denizli ve Aydın mülteci kaplarından yurtdışına, 10.472 kişi İzmir ve Çeşme'den Kıbrıs Adası'na ve İslâhiye yoluyla Suriye'ye ve 362 kişi de asker olmaları nedeniyle askeri kamplara gönderildi. Bu rakama ölen ve firar edenleri de eklersek sayı 22.909 a ulaşıyordu.

Ege Adaları'ndan değişik tarihlerde topraklarımıza gelerek Burdur-Tefenni ve Isparta Gözaltı Kamplarında tutulan İtalyan Mültecilerden 20 Şubat 1944'den 22 Mart 1944 tarihine kadar yurt dışına sevk edilenlerin sayıları aşağıdadır⁴

³ B.C.A, 030.10/124.882.4.

⁴ B.C.A, 030. 10/ 55.368.11.

**II. Dünya Savaşı Yıllarında Ege Adaları'ndan Batı Anadolu Sahillerine Sığınan
Mülteciler Meselesi**

20 Şubat 1944 de değişik yerlere sevk edilenler

	Subay	Erbaş	Er	Toplam
Kara	108	130	221	459
Deniz	-	55	128	183
Hava	20	109	48	177
	128	294	397	819

27 Şubat 1944 de sevk edilenler (Suriye'ye)

	Subay	Erbaş	Er	Toplam
Kara	22	42	261	325
Deniz	15	63	248	326
Hava	11	28	139	178
	48	133	648	829

8 Mart 1944 de sevk edilenler (Suriye'ye)

	Subay	Erbaş	Er	Toplam
Kara	17	36	232	285
Deniz	12	46	263	321
Hava	19	11	138	168
	48	93	633	774

12 Mart 1944 de sevk edilenler (Suriye'ye)

	Subay	Erbaş	Er	Toplam
Kara	19	19	297	335
Deniz	1	18	108	127
Hava	4	2	31	37
	24	39	436	499

Bayram AKÇA

21 Mart 1944 de sevk edilenler (Suriye'ye)

	Subay	Erbaş	Er	Toplam
Kara	6	15	70	91
Deniz	1	9	7	17
Hava	4	3	5	12
	11	27	82	120

22 Mart 1944 de sevk edilenler (Kuzey İtalya'ya)

	Subay	Erbaş	Er	Toplam
Kara	5	1	2	8
Deniz	-	-	2	2
Hava	-	-	-	-
	5	1	4	10

Yukarıdaki tabloda belirtildiği gibi; II. Dünya Savaşı yıllarında Ege Adaları'ndan Batı Anadolu sahillerine Almanların elinde esir iken kaçmak suretiyle gelen İtalyan mülteci askerlerin bir kısmı Burdur- Tefenni ve Isparta Gözaltı Kampları'nda bir süre tutulduktan sonra uygun şartların oluşması üzerine 20 Şubat 1944 ile 22 Mart 1944 tarihleri arasında yurtdışına gönderildi. Bu asker mültecilerden 819 kişi 20 Şubat 1944 tarihinde değişik yerlere, 829 kişi 27 Şubat 1944 tarihinde Suriye'ye, 774 kişi 8 Mart 1944 tarihinde Suriye'ye, 499 kişi 12 Mart 1944 tarihinde Suriye'ye, 120 kişi 21 Mart 1944 tarihinde yine Suriye'ye ve 10 kişi de 22 Mart 1944 tarihinde Kuzey İtalya'ya gönderildiler. Bu asker mültecilerin toplam sayısı ise 3.051 kişi idi.

Daha sonraki dönemlerde de Anadolu'ya sığınan sivil ve asker mültecilerin iadeleri fasılalarla devam etmiştir.

Sonuç

II. Dünya Savaşı yıllarında Türk-Yunan ilişkileri tarihi incelenirken mutlaka yirmi yıl önce Türk topraklarında işgalci bir güç olarak bulunurken II. Dünya Savaşı döneminde kendi topraklarının işgale maruz kalması üzerine Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Yunan halkına yardım elini uzatması önemle üzerinde durulması gereken bir olaydır. Bu dönemde Ege Adaları'ndan Anadolu'ya yaklaşık 30.000'den fazla sivil ve asker mülteci sığınmıştır. Bu mültecilerin güvenlik, sağlık, barınma, beslenme ve ulaşım sorunları Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından karşılanmıştır. Savaş sonrası ise yine misafir olarak tutulan bu mülteciler güvenli bir şekilde ülkelerine ulaştırılmaya

II. Dünya Savaşı Yıllarında Ege Adaları'ndan Batı Anadolu Sahillerine Sığınan Mülteciler Meselesi

çalışılmıştır. Bu da genç Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türk Milleti'nin âlicenap bir davranışı olarak tarihe geçmiştir.

KAYNAKÇA

a-Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Belgeleri (B.C.A)

(030.10, Muamelat Genel Müdürlüğü)

- B.C.A, 030. 10/ 55.367.27,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.26,
- B.C.A, 030.10/ 55..367.25,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.30,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.23,
- B.C.A, 030. 10/ 117.813.5,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.33,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.44,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.41
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.45,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.40,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.38,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.37,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.48,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.47,
- B.C.A, 030. 10/ 117.813.12,
- B.C.A, 030.10/117.813.11,
- B.C.A, 030. 10/ 55.367.46,
- B.C.A, 030. 10/ 55.368.3,
- B.C.A,030. 10/ 55.368.08,
- B.C.A,030. 10/ 117.814.2,
- B.C.A,030. 10/ 55.368.12,
- B.C.A, 030. 10/ 117.815.14,
- B.C.A, 030. 10/ 117.815.6,
- B.C.A, 030. 10/ 117.815.16,
- B.C.A, 030. 10/ 55.368.11

Bayram AKÇA

b-Kitap ve Makaleler:

Armaoğlu, F.(1992). *20.Yüzyıl Siyasi Tarihi, C.I.*Ankara.

Hayta, N.(Kasım 2006). “İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Ege Adaları Sorunu”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XII, (36).

Keser, U.(Spring 2010). İkinci Dünya Savaşı Sürecinde Yunanistan, Türkiye’de Mülteciler, Askeri İhtilaller ve Esir Sorunu, *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume 3/ 11,

Olaylarla Türk Dış Politikası (1996). Haz. Mehmet Gönlübol ve diğerleri, Ankara.

Sarısr, S.(Nisan 2010). “II. Dünya Savaşı Yıllarında Anadolu Sahillerine Sığınan Yunanlı Sivil Mülteciler”, *Selçuk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (27).

Yavuz, N. (1998). “İkinci Dünya Savaşı’nda Almanya’nın Balkanlara Girmesi ve Türk- Alman Münasebetlerine Tesiri”, *Altıncı Askeri Tarih Semineri Bildirileri I*, (20- 22 Ekim 1997). Ankara.